

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

**ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ**

«ЕКОТУРИЗМ (З ВИЇЗДОМ)»

студентам першого (бакалаврського) рівня
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
галузь знань 24 «Сфера обслуговування» усіх форм навчання

Житомир - 2023

Програма навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)» для студентів, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні за спец. 242 «Туризм і рекреація» галузь знань 24 «Сфера обслуговування», ОП «Туризм». Житомир: Поліський нац. ун-т, 2023. 18с.

Укладачі:

д. е. н., професор кафедри економіки, підприємництва та туризму

Валінкевич Н. В.

к. е. н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Тищенко С. В.

к. б. н., доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Чернишова Т. М.

асистент кафедри економіки, підприємництва та туризму

Осіпчук А.С.

Рецензенти:

Плотнікова М. Ф. – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету

Богославець О. Г. – кандидат економічних наук, доцент кафедри регіоналістики і туризму Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана

Програма розглянута і затверджена на засіданні кафедри економіки, підприємництва та туризму № 2 від 29 серпня 2023 р.

Схвалено і рекомендовано до друку методичною комісією факультету економіки та менеджменту протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
II. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ.....	6
III. КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ.....	7
IV. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ.....	8
V. ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ.....	8
VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	9
VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	10
ДОДАТКИ.....	13

ВСТУП

Згідно з Законом України «Про освіту» та галузевою складовою державного стандарту України з вищої освіти за напрямом підготовки «Туризм» обов'язковою частиною освітньо-професійної підготовки студентів вищих закладів освіти є практична підготовка. Навчальна практика «Екотуризм (з виїздом)» є невід'ємною складовою практичної підготовки бакалаврів з туризму.

Навчальна практика проводиться після другого семестру на другому курсі навчання в обсязі 120 годин (4 кредити), що відповідає навчальному плану кафедри. Вона продовжує цикл практик з підготовки кваліфікованих фахівців у сфері туризму з орієнтацією на світоглядно-екологічну складову як елемент ноосферного підходу у формуванні стратегії сталого розвитку країни.

Навчальна практика «Екотуризм (з виїздом)» проводиться на базі Ботанічного саду Поліського національного університету, об'єктів та територій природно-заповідного фонду Житомирської області, з представниками яких укладені угоди про співпрацю щодо проходження практик студентами.

Студенти під час проходження навчальної практики повинні усвідомити, що сфера їх майбутньої діяльності стає все більш значущою в економічному розвитку незалежної України, поступово перетворюється на високорентабельний сектор економіки та важливий засіб культурного розвитку громадян. Останнім часом спостерігається підвищений інтерес до такої форми туристичної діяльності, як екологічний туризм, який має зайняти відповідну нішу в туристичній індустрії України.

Важливою передумовою опанування фаху є необхідність набуття комплексу фундаментальних і професійних знань, усвідомлення специфіки функціонування підприємств туристичного бізнесу на ринку споживчих товарів і послуг, встановлення активної творчої та громадської позиції. Практика розкриває перспективи практичного опанування навичок туристичної діяльності, визначає орієнтири сучасного розвитку сфери обслуговування екологічного вектору туристичної галузі.

Навчальна практика передбачає ознайомлення із загальними питаннями галузевого стандарту вищої освіти в Україні, особливостями організації та змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівців з туристичного обслуговування на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях у ВНЗ, сутності навчального плану щодо підготовки бакалавра з туризму, організації виховної роботи у ВНЗ, спрямованої на формування національної свідомості та гідності громадянина України, підвищенню рівня загальної культури, створенню умов для розкриття та розвитку талантів, особистості.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Особливу увагу в навчальній практиці приділено ознайомленню студентів-другокурсників із професійним призначенням, кваліфікаційними вимогами, основними виробничими функціями організатора подорожей (екскурсій). У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**: передумови

виникнення екотуризму, як суспільного явища; принципи, функції, завдання, види, об'єкти, світові регіони та центри екологічного туризму, методичку розробки екологічних турів, особливості розвитку екологічного туризму в Україні та Житомирській області, форми та засоби екологічного виховання в процесі екологічних турів. Протягом проходження навчальної практики здобувач вищої освіти повинен **навчитися** виявляти специфіку природоорієнтованих видів туризму, зокрема екологічного; розробляти маршрути екологічних турів, використовувати на практиці знання щодо екологічної просвіти та екологічного виховання туристів.

Навчальна практика «Екотуризм (з виїздом)» є складовою частиною навчального процесу студентів та є черговим етапом практичної підготовки студентів факультету економіки та менеджменту зі спеціальності «Туризм». Даний вид практики має за мету вдосконалення у студентів практичних умінь і навичок в організації туристично-екскурсійної роботи у межах об'єктів та територій природно-заповідного фонду, застосування знань та умінь у технології формування еколого-просвітницьких турів.

Під час проходження практики студенти набувають досвіду практичної, суспільної, організаційної та аналітичної роботи на підприємствах різних форм власності.

Основними завданнями навчальної практики зі спеціальності «Туризм і рекреація» мають бути:

- застосування професійних знань студентів у практиці роботи підприємства;
- дослідити роль екологічного виховання та екологічної просвіти туристів в екологічному турі;
- у період проходження практики розглянути основні етапи організації екотуристичного маршруту;
- навести приклади оформлення технологічної документації туристичного підприємства;
- описати технологічний процес підготовки, реалізації та проведення туру.

Результатами навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)» повинні стати:

РН11. Володіти державною та іноземною (ними) мовою (мовами), на рівні, достатньому для здійснення професійної діяльності.

РН12. Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

РН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

РН14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

РН15. Проявляти толерантність до альтернативних принципів та методів виконання професійних завдань.

РН16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

PH17. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері.

PH18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

PH19. Аргументовано відстоювати свої погляди у розв'язанні професійних завдань.

PH20. Виявляти проблемні ситуації і пропонувати шляхи їх розв'язання.

PH21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

PH 23. Організовувати обслуговування (в т. ч. дозвілля) споживачів туристичних послуг екологічного туризму.

PH 24. Розробляти, просувати та реалізовувати спеціалізований (екологічний) туристичний продукт.

PH 25. Розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у галузі екологічного зеленого туризму на основі системного підходу та з врахуванням комплексності та невизначеності умов.

PH 26. Розробляти та формувати екологічний стиль мислення і екологічну культуру на основі краєзнавчого підходу.

Внаслідок проходження **навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)» студент повинен набути наступні компетентності:**

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК05. Прагнення до збереження навколишнього середовища

СК03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій

СК06. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного).

СК12. Здатність визначати індивідуальні туристичні потреби, використовувати сучасні технології обслуговування туристів та вести претензійну роботу

СК13. Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації

СК14. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці

СК15. Здатність діяти у правовому полі, керуватися нормами законодавства

II. ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Робочою програмою практики передбачено ознайомлення студентів з комплексом типових завдань управлінської, маркетингової, комерційно-технологічної та планово-економічної діяльності екотуристичного напрямку діяльності.

Студент повинен виконати наступні завдання:

1. Дати стислу характеристику туристичних ресурсів України та Житомирської області.

2. Визначити природно-рекреаційні ресурси та основні передумови розвитку екологічного туризму в Україні та Житомирській області.

3. Охарактеризувати основні об'єкти екологічного туризму в різних регіонах України (для кожного регіону не менше п'яти об'єктів). За результатами заповнити табл. 1:

Таблиця 1

Назва регіону	Тип об'єкта	Назва об'єкта	Стисла характеристика об'єкта	Значення об'єкта для розвитку екологічного туризму	Унікальність об'єкта

4. Визначити найпривабливіші дестинації з позиції просування екотуристичного продукту світу, нанести їх на контурну карту, 15 об'єктів.

5. В електронному вигляді сформувати фотоальбом «Унікальні природоохоронні об'єкти України» з підписами (назва, місце, унікальність), до 15 об'єктів.

6. Дослідити перешкоди розвитку екотуризму у межах природно-заповідного фонду Житомирської області та запропонувати шляхи їх вирішення.

7. Відібрати п'ять об'єктів Житомирської області, які могли би бути використані для екологічних турів, скласти їхній опис за схемою:

- тип об'єкта;
- назва об'єкта;
- місцезнаходження об'єкта;
- мотивація, що зумовлює його відвідування;
- джерела відомостей про об'єкт і події, з ним пов'язані (бібліографічний опис літературних матеріалів);
- збереженість об'єкта, його екологічний стан;
- охорона об'єкта (на кого її покладено);
- фотографія або ілюстрація об'єкта.

8. Скласти пам'ятку «Правила поведінки туристів під час екотуру».

9. Ознайомитись з об'єктами природно-заповідного фонду згідно з затвердженим індивідуальним планом. Запропонувати маршрут екотуру з матеріалами екскурсійного супроводу. Сформувати відгук про перспективи

розвитку відвіданих DESTИНАЦІЙ, запропонувати шляхи просування та популяризації екотуризму.

III. КОНТРОЛЬ ЗА ПРОХОДЖЕННЯМ ПРАКТИКИ

Контроль за проходженням навчальної практики здійснюється керівником практики.

Формою підсумкового контролю отриманих знань з навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)» є захист звіту з проходження навчальної практики, який організовує керівник практики від кафедри економіки, підприємництва та туризму в останній день навчальної практики за розкладом занять.

Захист проводиться у формі співбесіди між студентом та викладачем-керівником навчальної практики.

Основними вимогами до захисту є:

- виконання завдань з навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)» в повному обсязі;
- написання та подання на випускову кафедру щоденника з навчальної практики.

По завершенні навчальної практики студент подає керівнику:

- 1) щоденник практики, підписаний керівником практики та завіреним печаткою;
- 2) звіт.

IV. ВИМОГИ ДО ЗВІТУ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Звіт про проходження навчальної практики повинен бути оформлений на стандартних аркушах паперу (розмір формату А4). До тексту додаються відповідні графіки, таблиці, фотографії, схеми маршрутів та опис проходження маршрутів тощо. Звіт повинен бути підписаний керівником навчальної практики.

Висвітлюються переваги та недоліки місця проведення практики та виду туризму, змісту теоретичної та практичної роботи. Обов'язково вказуються питання, з яких студент набув практичний досвід, а також ті, в яких він не зміг підвищити свій професіоналізм майбутнього фахівця.

Звіт по практиці повинен повністю відповідати змісту навчальної практики (приклад титульної сторінки наведено у додатку 1). Після рецензування звіту керівником навчальної практики від університету він захищається студентом (з диференційованою оцінкою) в присутності комісії, що складається із спеціалістів кафедри економіки, підприємництва та туризму.

Студент, який при захисті звіту отримав незадовільну оцінку, може захистити практику повторно. При одержанні незадовільної оцінки з навчальної практики без поважних причин вдруге – студент відраховується з університету.

У звіті студент повинен вказати перелік індивідуальних завдань, особисті зауваження і побажання, пропозиції щодо проведення навчальної практики.

Щоденник є обов'язковим документом і заповнюється щоденно за встановленою формою (додаток 2). Індивідуальні завдання виконуються

відповідно до вимог цієї програми.

Звітна документація здається керівнику практики. Термін здачі документації – не пізніше, ніж через 10 днів після закінчення практики.

V. ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТІВ

Протягом проходження навчальної практики студент повинен дотримуватися внутрішнього розпорядку бази проходження практики, вказівкам директора, керівника практики, менеджера установи і методистів. У разі порушення дисципліни чи вимог керівників студент може бути звільнений від практики і відправлений в деканат для остаточного вирішення його питання.

Студент повинен:

- своєчасно виконувати індивідуальний план, подавати на перевірку документацію відповідно до графіка, установленого у навчальному закладі;
- проявляти ініціативу і творчість під час розробки туристичного маршруту та виконання посадових обов'язків;
- в установлені розкладом дні працювати в установі згідно покладених обов'язків;
- здати звітну документацію не пізніше, ніж через 10 днів після закінчення практики.

Студентам, які пропустили з поважної чи неповажної причини частину практики і не виконали індивідуальний план за клопотанням деканату і рішенням ректора навчальна практика продовжується на відповідний термін без відриву від навчальних занять в університеті. Студентам, які пропустили більше 50% днів практики, вона не зараховується.

Студенти, які не пройшли навчальну практику не переводяться на наступний курс або відраховуються з університету.

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання навчальної практики проводиться за національною шкалою та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання

Сума балів	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
82-89	дуже добре
75-81	добре
67-74	задовільно
60-66	достатньо
менше 60	незадовільно

Результати навчальної практики оцінюються на:

-«**відмінно**», якщо студент постійно працював на робочому місці під час тренінгу і виконав всі завдання, студент вільно володіє матеріалом і відповідає на всі запитання під час захисту результатів тренінгу;

-«**добре**», якщо студент постійно працював на робочому місці під час тренінгу, виконав завдання, студент володіє матеріалом і відповідає на більшість запитань під час захисту результатів тренінгу;

-«**задовільно**», якщо студент працював на підприємстві, студент орієнтується в матеріалі і відповідає на запитання під час захисту результатів тренінгу;

-«**незадовільно**» і *вважається не зарахованою*, якщо студент фактично не працював на підприємстві, або час від часу показувався там, без поважних причин, не виконуючи завдань керівника тренінгу, студент слабо або зовсім не орієнтується в матеріалі і не відповідає на запитання під час захисту результатів тренінгу.

VII. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Нормативні документи:

1. Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку туризму та курортів на період до 2022 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 серп. 2013 р. № 638-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/246640434> (дата звернення: 12.05.2022).

2. Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 берез. 2017 р. № 168-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2022).

3. Про туризм : Закон України від 16 жовт. 2020 р. № 324/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.05.2022).

4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження туроператорської діяльності : Наказ Мінінфраструктури від 10.07.2013 № 465. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1275-13>.

Основна:

1. Вишневський В.І. Екологічний туризм: навчальний посібник. Київ: Інтерпрес ЛТД, 2015. 140с.

2. Географія туризму: екологічний туризм : підручник / В. В. Тарасова та ін. Житомир, 2021. 252 с.

3. Думас І. З. Екотуризм у заповідних об'єктах Українських Карпат: проблеми та перспективи розвитку. *Екологічна безпека об'єктів туристично-рекреаційного комплексу* : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., 5–6 груд. 2019 р. Львів : ЛДУБЖД, 2019. С. 23–24.

4. Замула, І. В., Кирилюк, Д. Р. Розвиток екологічного туризму в Україні. Економіка, управління та адмініструванн., 2023. № 2(104). С. 3–9.

5. Лібенко Ю.С. Екологічний туризм в умовах пандемії COVID-19: проблеми та перспективи розвитку. Економіка: реалії часу. Науковий журнал. 2021. № 3 (55). С. 68-73.
6. Мальська М. П. Світовий досвід розвитку туризму : підручник / М. П. Мальська, Н. М. Паньків, А. Б. Ховалко. Київ : Центр учбової літератури , 2017. 244 с.
7. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні: Монографія. Харків: Видавництво НУЦЗУ, 2017. 153 с.
8. Міжнародний туризм: навчальний посібник / укладачі В. С. Великочий, О. І. Дутчак, В. В. Шикеринець. Івано-Франківськ : Вид-во Кушніра Г. М., 2015. 254 с.
9. Петрук В.Г. та ін. Екогеографія та екотуризм: підручник. Вінниця: ТОВ "Нілан-ЛТД", 2016. 178с
10. Туристична політика зарубіжних країн: підручник / кол. авт. ; за ред. А. Ю. Парфіненка. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 220 с.
11. Шкарупа А. К. Екологічний туризм: сутність та перспективи розвитку в Україні. Confcontact: веб-сайт. URL: http://www.confcontact.com/2017-ekonomika-i-menedzhment/10_shkarupa.htm
12. Zlotnik M., Melnyk O. Strategic management of the implementation of the principles of the circular economy at domestic enterprises. Entrepreneurship and innovation, 2020. № 12. С. 112-119.

Додаткова:

1. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
2. Голод А. Безпека регіональних туристичних систем: теорія, методологія та проблеми гарантування : монографія. Львів : ЛДУФК, 2017. 340 с.
3. Індустрія гостинності в Україні: стан і тенденції розвитку : монографія / колектив авторів ; за заг. ред. проф. В. М. Зайцевої ; Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя : Просвіта, 2017. 240 с.
4. Осіпчук А. С. Формування та просування екотуристичного продукту. Приазовський економічний вісник. 2021. № 4 (27). С. 68–75. DOI: 10.32840/2522-4263/2021-4-11.
5. Chernyshova T., Osipchuk A., Tyshchenko S. Analysis of the tourist services market in Ukraine: problems and prospects. Zeszyty Naukowe WSTiE. 2020. T. 17, rocz. IX, № 1. P. 21–32.
6. Осіпчук А. С. Теоретичний аспект генезису екологічного туризму в Україні. Часопис картографії. 2018. № 18. С. 59–69.
7. Осіпчук А. С. Екологізація туристичної сфери діяльності. Органічне виробництво і продовольча безпека: зб. пр. учасників X Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 100-річчю Поліського національного університету, 21–22 квіт. 2022 р. Житомир : Поліський нац. ун-т, 2022. С. 391–393.

8. Осіпчук А. С. Пропозиції з удосконалення стратегічного управління об'єктами екотуристичної діяльності. Економіка та суспільство. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-77>

9. Осіпчук А. С., Тищенко С. В. Розвиток екологічного туризму в контексті функціонування національної туристичної організації України. Причорноморські економічні студії. 2022. № 76. С. 79-86. DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.76-10>

Інформаційні ресурси:

1. Blue Flag. URL: <https://www.blueflag.global/>
2. The International Ecotourism Society. URL : <https://ecotourism.org/>
UNWTO Tourism Highlights. URL: http://tourlib.net/wto/WTO_highlights_2017.pdf
3. Громадська організація «Всеукраїнська спілка екологічного маркування». Зелена Зірка : Екомаркування все більше стає популярним серед виробників. URL: <http://greenstar.org.ua/>
4. Громадська організація «Спілка сільського зеленого туризму в Україні»: Українські гостинні садиби. URL: <https://www.greentour.com.ua/>
5. Інституційний репозитарій Поліського національного університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій). URL: <http://lib.znau.edu.ua/jirbis2/>
6. Природно-заповідний фонд України : веб-сайт. URL: <https://pzf.land.kiev.ua/pzf7.html>
7. Рекреація та природно - заповідний фонд Житомирської області : веб-сайт. URL: <https://www.arcgis.com/apps/MapSeries/index.html?appid=e02cedfa1b46420c9f4be8f49dddfcb0&fbclid=IwAR3ohQG7KFz66FwxTWCzaKL5K0TIVCyBAPQFpOTuG1kpDwmyS4xbyxl-IUQ>

ДОДАТКИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму

ЗВІТ

про проходження навчальної практики «Екотуризм (з виїздом)»

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

групи _____

Спеціальність _____

База практики _____

(повна назва)

Керівник
практики від
кафедри

(посада)

(прізвище та ініціали)

Звіт захищено

_____ 20__ р.

(підпис)

(посада)

(прізвище, ініціали)

Житомир – 202__

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЩОДЕННИК

навчальної практики

«ЕКОТУРИЗМ (З ВИЇЗДОМ)»

студента _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра економіки, підприємництва та туризму

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

спеціальність 242 «Туризм і рекреація»

курс __, група __.

ПРИКЛАДИ

оформлення списку використаних джерел згідно

ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги	
До трьох авторів	Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири і більше авторів	Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп.учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Багатотомне видання	Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.
За редакцією	Сталий розвиток сільських територій : монографія / за ред. Т. Зінчук, Ю. Раманаускаса. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 421 с.
Автор і перекладач	Котлер Ф. Основи маркетингу : навч. посібн. / пер. з англ. В. Б. Боброва. Київ, 1996. 698 с.
Частина видання	
Розділ книги	Саблук П. Т. Напрямки розвитку економіки в аграрній сфері виробництва. <i>Основи аграрного підприємництва</i> / за ред. М. Й. Маліка. Київ, 2000. С. 5-15.
Тези доповідей, матеріали конференцій	Зінчук Т. О. Економічні наслідки впливу продовольчих органічних відходів на природні ресурси світу. <i>Органічне виробництво і продовольча безпека</i> : зб. матеріалів доп. учасн. II Міжнар. наук.-практ. конф. Житомир : Полісся, 2014. С. 103–108.
Статті з періодичних видань	Якобчук В. П. Стратегічні пріоритети інноваційного розвитку підприємництва в аграрній сфері. <i>Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Сер. Економіка</i> . 2013. Вип. 148. С. 31-34.
Електронні ресурси	
Книги	Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика: підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL: http://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf (дата звернення: 10.11.2017).
Законодавчі документи	Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1315-18 (дата звернення: 02.11.2017).
Періодичні видання	Клітна М. Р., Брижань І. А. Стан і розвиток органічного виробництва та ринку органічної продукції в Україні. <i>Ефективна економіка</i> . 2013. № 10. URL: http://www.m.nauka.com.ua/?op=1&j=efektyvna-ekonomika&s=ua&z=2525 (дата звернення: 12.10.2017).